

HERBRONNEN OVER HET WATERGEBRUIK

Wie onder de heffingsplicht valt, moet jaarlijks - op hetzelfde formulier - een aangifte indienen voor de heffing op de waterverontreiniging en/of de winning van grondwater. De aangifte voor het heffingsjaar 2015 (verbruik in kalenderjaar 2014) moet gebeuren vóór 15 maart. – Sarah Kelchtermans, SBB Accountants & Adviseurs

De wateraangifte voor het heffingsjaar 2015 viel onlangs weer in de bus. Niet letterlijk deze keer ... Land- en tuinbouwers die vorig jaar al een digitale mestaangifte instuurden, kregen dit jaar enkel een uitnodigingsbrief van de Mestbank om ook de wateraangifte digitaal mee te sturen in het Mestbankloket. Als je de Mestbankaangifte nooit eerder digitaal indiende, kreeg je samen met de brief van de Mestbank nog wel een aangifteformulier voor de wateraangifte meegestuurd. Voor grootverbruikers zonder Mestbankaangifte werden de aangifteformulieren VMM (Vlaamse Milieumaatschappij) op 21 januari opgestuurd. Een 'digitale' wateraangifte wil zeggen dat de wateraangifte als bijlage wordt opgeladen in het Mestbankloket, en via dit loket mee wordt doorgestuurd. De wateraangifte wordt dan door de Mestbank aan de VMM bezorgd.

Twee heffingen via één aangifte

Het aangifteformulier voor de heffing 'HJ 2015' betreft zowel de heffing voor het winnen van grondwater als de heffing voor de waterverontreiniging. De aangifte gaat over het verbruik van het voorgaande jaar (verbruik 2014) en omvat onder andere de identificatiegegevens van de heffingsplichtige, de verschillende waterverbruiken, de activiteit, de verschillende waterputten en de opgepompte hoeveelheden grondwater.

Heffingsplicht: klein- of grootverbruiker?

Iedereen die in 2014 leiding-, grond-, regen-, oppervlakte- en ander water verbruikte, wordt door het Vlaamse Gewest onderworpen aan een heffing op waterverontreiniging. Deze heffing heeft betrekking op de vuilvracht die via het afvalwater wordt geloosd in de riool en in het oppervlaktewater of dat op een

andere manier in de natuur terecht komt. Hier geldt dus het principe 'de vervuiler betaalt'.

De reglementering onderscheidt kleinen en grootverbruikers. Factureerde de watermaatschappij aan jou in 2014 minder dan 500 m³ leidingwater en heeft je eigen grondwaterwinning een pompcapaciteit van minder dan 5 m³ per uur, dan ben je een kleinverbruiker. Je wordt een grootverbruiker van zodra je één van deze grenzen overschrijdt. Kleinverbruikers kunnen een aangifte doen, maar voor hen is dat niet verplicht. Grootverbruikers moeten alle waterverbruik aangeven aan de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM). Vrijwel alle tuinbouwbedrijven zijn grootverbruiker en moeten bijgevolg een aangifte indienen. Wie 500 m³ of meer grondwater oppompt, moet bovendien een heffing betalen op de winning van dit grondwater. De opgepompte hoeveelheid grondwater wordt vastgesteld op basis van

debietmeters en wordt eveneens doorgegeven aan de VMM via de wateraangifte.

Noteer altijd de tellerstanden

In de eerste plaats wordt het in 2014 gefactureerde leidingwater (inclusief gratis geleverde hoeveelheid) belast. Voor grond-, regen- en oppervlaktewater wordt het verbruikte water in eerste instantie vastgesteld op grond van debietmeters. De tellerstanden – idealiter van 1 januari en 31 december van het werkingsjaar – moeten worden bijgehouden. Slechts bij afwezigheid van meetsystemen wordt het waterverbruik op een andere manier bepaald. Als de teller in de loop van het jaar stukgaat, wordt het overige gedeelte aangegeven via de vergunning. Het is zeker aan te raden de tellerstanden regelmatig te controleren en te noteren. Zo kan een fout werkende teller snel worden opgespoord en hersteld of vervangen. Ook dit jaar zullen boetes worden opgelegd bij het ontbreken van een teller!

Op dezelfde manier wordt het regenwaterverbruik vastgesteld via een continue debietmeting. Slechts bij afwezigheid van een verzegelde debietmeter wordt de hoeveelheid regenwater gelijkgesteld aan 800 l/m² afspoelbare of vervuilde oppervlakte.

Grondwaterheffing kan ook dit jaar goedkoper

Elk jaar moet je als land- of tuinbouwer de tellerstanden van debietmeters grondwater ijverig noteren. Dat is onder andere belangrijk voor het bepalen van de grondwaterheffing. Via de tellerstanden kan correct worden doorgegeven hoeveel grondwater er op het bedrijf wordt gebruikt.

Bij onder andere openluchtteelten is watergebruik voor irrigatie belangrijk in droge periodes. Aangezien bij de irrigatie in de openlucht een deel van het grondwater opnieuw in de bodem dringt, mag er sinds de vorige campagne met een correctiefactor van 50% worden gerekend. Dat wil zeggen dat we slechts op de helft van het opgepompte water voor irrigatie een heffing moeten betalen. Immers, het irrigatiewater komt voor een groot deel ook op de bodem terecht en vloeit zo opnieuw naar diezelfde watervoerende laag.

Geen korting zonder voorwaarden

Er zijn natuurlijk wel een aantal voorwaarden om deze correctie op de grondwaterheffing te mogen doorrekenen.

Freatisch watervoerende laag Het gebruikte grondwater wordt onttrokken

uit een freatisch watervoerende laag en gebruikt voor beregning in de openlucht. Freatische lagen zijn de bovenste watervoerende lagen, niet afgedekt door een slecht doorlatende laag, die kunnen worden gevoed door insijpelend hemelwater.

Enkel indien correct gemeten De korting op de grondwaterheffing zal alleen worden toegekend indien de toegediende hoeveelheid grondwater voor irrigatie ook correct werd gemeten en geregistreerd. Bovendien moet dit water apart (rechtstreeks of onrechtstreeks) worden gemeten.

Er moet dit jaar geen aparte aangifte meer toegevoegd worden aan de wateraangifte, de gevraagde gegevens moeten mee opgenomen worden in de aangifte zelf.

.....
Water blijft duur. Maximaal inzetten op hemelwater is dus de boodschap.
.....

Drainagewater

Drainagewater is in principe ook grondwater en moet dus mee worden opgegeven in de wateraangifte. Vrijgesteld van heffing zijn draineringen die noodzakelijk zijn voor het gebruik en/of de exploitatie van bouw- of weiland mogelijk maken of houden. Ook voor drainage noodzakelijk voor de exploitatie van gebouwen of bedrijfsterreinen moet je geen heffing op grondwater betalen. Voorwaarde is wel dat er een hydrologisch attest is afgeleverd.

Watergebruik blijft duur

Tabel 1 geeft de evolutie van de heffing weer. Ook dit heffingsjaar blijft waterverbruik duur. Het eenheidstarief voor de heffing blijft ongeveer status quo ten opzichte van het voorgaande heffingsjaar. In het programmadecreet staat nu al dat de heffing voor het heffingsjaar 2016 weer fors zal stijgen.

Tuinbouw en akkerbouw zijn binnen de landbouwsector evenwel de sectoren die het laagst worden belast op het 'vervuilen' van water. Voor tuinbouw- en akkerbouwactiviteiten is de grondwaterheffing vaak een belangrijke factor in het totale

Het is aan te raden de tellerstanden regelmatig te controleren en te noteren. Zo kan een fout werkende teller snel worden opgespoord en hersteld of vervangen.

Tabel 1 Evolutie van de heffing op waterverontreiniging - Bron: SBB

Sector	Heffing waterverontreiniging (euro/m ³ , niet-oppervlaktewaterlozer)		
	Heffingsjaar 2000	Heffingsjaar 2014	Heffingsjaar 2015
Sector 56 (particulier verbruik)		1,106	1,105
Sector 59 (verbruik werknemers)		1,195	1,194
Sector 28a (pluimvee)		0,022	0,022
Sector 28b (varkenshouderij)		0,055	0,055
Sector 28c (rundveebedrijven)		0,111	0,111
Sector 28e (ander vee)		0,221	0,221
Sector 28e (tuinbouw en akkerbouw)	0,00646	0,011	0,011

kostenplaatje. Een aandachtspunt is bijgevolg de heffing voor grondwaterwinningen uit afgesloten waterlagen, die gevoelig is toegenomen. De gebiedsfactoren in de grondwaterheffing zijn vanaf heffingsjaar 2010 stelselmatig verhoogd. Dit gaat zo door tot het heffingsjaar 2017. De stapsgewijze verhoging laat de bedrijven toe om op een rechtszekere manier actie te ondernemen, ofwel om het gebruik van diep grondwater te verminderen door waterbesparende maatregelen ofwel om de overstap te kunnen maken naar het gebruik van alternatieven voor grondwater. Tijd dus om te 'herbronnen' ... Maximaal inzetten op hemelwater is dus de boodschap. Bovendien moet je als tuinbouwer geen heffing betalen op het gebruik van hemelwater voor sector 28e, aangezien dit water beschouwd wordt als 'uitgestelde regen'.

Verzegelde watermeter

Sinds 1 januari 2010 moet elke grondwaterwinning beschikken over een verzegelde watermeter. Bij verbreking van de verzegeling of een (her)verzegeling, moet je dit melden bij de VMM. Als de verbreking van een zegel niet onmiddellijk aan de VMM wordt gemeld, zal een boete van 150 euro worden aangerekend. Een meldingsformulier voor verbreking van de verzegeling van de watermeter kan je vinden op de site van de heffingen. De VMM controleert of deze voorwaarde wordt nageleefd.

Totale kostenplaatje water of integrale waterfactuur

De heffing die de land- en tuinbouwers moeten betalen via het heffingsbiljet (HJ 2015), gaat over de zuivering van het afvalwater (drinkwater en eigen waterwinning). Voor de afvoer van dit afvalwater, moet je eveneens betalen. Deze afvoer gebeurt via de gemeentelijke infrastructuur (riolering en/of grachten) en wordt aangerekend in de drinkwaterfactuur. In de betreffende factuur worden deze kosten aangerekend onder de gemeentelijke saneringsbijdrage (= afvoer van leidingwater) en de gemeentelijke saneringsvergoeding (= afvoer van eigen waterwinning). Land- en tuinbouwers die het eigen gewonnen water niet in riolen of grachten lozen, zijn die gemeentelijke afvoervergoeding niet verschuldigd. Zij betalen hiervoor een bedrag dat vergelijkbaar is met een particulier. Hiervoor kan je nog steeds een verklaring op erewoord indienen bij de watermaatschappij. Voor de zuivering van het afvalwater betaal je dan eveneens een bovenge-

meentelijke sanering via de factuur, maar die wordt verrekend op het aanslagbiljet, en is dus eigenlijk een voorschot. Sinds 2014 betalen land- en tuinbouwers dus niet alleen een voorschot voor de zuivering van het leidingwater, maar ook voor de zuivering van hun eigen water op hun waterfactuur. De kostenaanrekening voor het lozen en zuiveren van afvalwater zal dus in de toekomst vereenvoudigen. De bovengemeentelijke bijdrage en vergoeding worden individueel berekend op basis van de laatste vastgestelde heffing op waterverontreiniging. Land- en tuinbouwers die vergund lozen in oppervlaktewater of een vergunning hebben met lozingsnormen oppervlaktewater betalen deze bijdrage en vergoeding niet.

Heffingsbiljet als afrekening

De bovengemeentelijke bijdrage en vergoeding die landbouwers en tuinders

moeten betalen, wordt het daaropvolgende jaar in mindering gebracht van hun heffing op waterverontreiniging. De factuur is dus nog steeds een voorschot op de heffing. Is de bovengemeentelijke bijdrage en vergoeding lager dan de heffing, dan moet er nog een restheffing worden betaald. Deze komt overeen met het verschil tussen beide bedragen. Op het heffingsbiljet zal dan ook duidelijk de informatie worden weergegeven welke bedragen reeds betaald werden op de factuur aan de watermaatschappij. Ook zal er op het biljet een duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen de vuilvracht (VE) die afkomstig is van leidingwater, en de vuilvracht die toe te wijzen is aan de eigen waterwinning. Op deze manier wordt het 'waterkluwen' elke dag een tikkeltje duidelijker, ook al zijn we er nog niet. ■

VOORBEEDEN

Berekening heffing op waterverontreiniging Als voorbeeld nemen we een landbouwer met een varkens- (1000 vleesvarkens) en een rundveehouderij (150 runderen) die zowel leidingwater als grondwater verbruikt. Zijn gezin telde op 1 januari 2015 4 gezinsleden. Vorig jaar werd er 830 m³ leidingwater gefactureerd door de watermaatschappij en er werd in totaal 2400 m³ grondwater opgepompt. Het totale waterverbruik in 2014 op het bedrijf is 3230 m³. Het waterverbruik wordt verdeeld over de verschillende sectoren volgens bepaalde richtwaarden (richtwaarden waterverbruik zie www.heffingen.be). De heffing op waterverontreiniging wordt hieronder berekend en bedraagt in totaal 352,24 euro: 120 m³ (4 gezinsleden aan 30 m³) x 1105 euro/1000 m³ = 132,60 euro; 1700 m³ (varkenshouderij) x 55 euro/1000 m³ = 93,50 euro; 1106 m³ (rundveehouderij) x 111 euro/1000 m³ = 122,80 euro; 304 m³ (akkerbouw) x 11 euro/1000 m³ = 3,34 euro.

Berekening heffing op grondwaterwinning Bovenstaand voorbeeld leidt eveneens tot een heffing voor het oppompen van grondwater. Voor het oppompen van 2400 m³ grondwater (freatisch watervoerende laag) moet er 2400 m³ x 0,06 euro x 1, 2824 (HJ 2015) = 184,67 euro grondwaterheffing betaald worden.

Als het opgepompte grondwater wordt gebruikt voor irrigatie van teelten in de openlucht én als het water correct werd gemeten, mag de correctiefactor worden doorgerekend. In dit voorbeeld is er 304 m³ gebruikt om te beregenen. Indien dit water correct en apart wordt gemeten, kan een correctie gebeuren voor 152 m³ grondwater. De grondwaterheffing bedraagt nu 173 euro.